

Dorpsvisie Katlijk

2020 - 2030

Bestuur Plaatselijk Belang Katlijk

Maart 2020

Inhoudsopgave

Algemeen.....	3
Aanleiding.....	4
Opbouw document.....	4
Katlijk.....	5
Uitvoering.....	6
Landschap, Natuur en Groen.....	7
Recreatie en Toerisme.....	11
Verkeer en Bereikbaarheid.....	13
Sociale samenhang.....	15
Woningbouw en Woonvormen.....	16
Bedrijvigheid, Middenstand en Landbouw	18
Duurzaamheid	19
Slotwoord	21

Algemeen.

In het voorjaar van 2019 is het bestuur van Plaatselijk Belang gestart met de werkzaamheden voor een nieuwe versie van de Dorpsvisie 2020-2030. De laatste Dorpsvisie dateerde alweer van 2008/2017.

Dorpsenquête: Door middel van een ansichtkaart hebben de inwoners van Katlijk de gelegenheid gehad om aan te geven wat ze belangrijk vinden in het dorp.

De algemene indruk was toch wel dat Katlijkers op dit moment heel tevreden zijn over de omstandigheden in het dorp over de natuur, de ruimte en de rust. “Niks meer aan doen..” zou je zeggen!

Ook tijdens een dorpsbijeenkomst konden de inwoners hun wensen en opmerkingen kenbaar maken. Een aantal onderwerpen, waaronder duurzaamheid, energietransitie, huisvesting en verkeersveiligheid (die wat dat betreft wel prioriteit mag hebben), sprongen er echter uit en komen in de dorpsvisie dan ook aan de orde.

Het concept Dorpsvisie is op 28 februari 2020 tijdens de Algemene Ledenvergadering gepresenteerd aan de dorpsbewoners. Suggesties en opmerkingen die naar aanleiding van deze presentatie zijn gemaakt, zijn voor zover van toepassing in het document opgenomen.

Aanleiding

Mede aanleiding voor het ontwikkelen van een nieuw visiedocument voor Katlijk is het feit dat de gemeente Heerenveen op dit moment, samen met de dorpen/inwoners, druk werkt aan een Omgevingsvisie. De nieuwe Omgevingswet gaat in 2021 in en vervangt een wirwar aan regels. De Omgevingswet komt in 2021 in de plaats van 26 wetten, een aantal daarvan zijn o.a. Wet Ruimtelijke Ordening, de Woningwet (bouwregelgeving) en de Wet Milieubeheer (regelgeving plaatsgebonden activiteiten).

De in gezamenlijkheid ontwikkelde Omgevingswet moet resulteren in een gemeentelijk Omgevingsplan. Dit plan omvat niet alleen het huidige bestemmingsplan, maar ook alle verordeningen die betrekking hebben op de leefomgeving. Ruimtelijke ordening, milieu, verkeer en vervoer, water, bouwen, natuur en bijv. cultureel erfgoed komen in het Omgevingsplan samen. Het is hierbij belangrijk dat we proberen de dorpsvisie zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de omgevingsvisie van de gemeente Heerenveen.

We gaan u niet vermoeien met de uitgangspunten en doelen die ten grondslag liggen aan de Omgevingswet, maar een belangrijk element van de Omgevingswet is de participatie van burgers en bedrijfsleven bij de besluitvorming over plannen, visies en projecten! En daar geloven we in.

Opbouw document

In de Dorpsvisie 2020-2030 zijn een 8-tal thema's beschreven, waarbij we ons qua inhoud hebben beperkt tot een omschrijving van de huidige situatie gevolgd door de gewenste situatie. We zien in dit plan af van het maken van een prioriteiten- en actielijst, ook termijnen waarbinnen iets gerealiseerd zou moeten worden, worden niet genoemd.

Het bestuur van Plaatselijk Belang realiseert zich dat het document dan gemakkelijk verwordt tot een stoffig document dat binnen de kortste keren in de onderste la zal verdwijnen, maar is het bestuur aan de andere kant bang dat de vastgestelde doelen niet binnen de vastgestelde tijd gehaald zullen/kunnen worden, wat dan weer gevolgen heeft voor een volgend project uit de Dorpsvisie. We moeten ervoor waken niet teveel hooi op de vork te nemen.

Een realistische dorpsvisie heeft bij ons de voorkeur boven een aan alle kanten dichtgetimmerd plan. Ook zullen er de komende tijd onderwerpen voorbij komen, die prioriteit moeten krijgen, denk bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van een zonnepark/windpark. Verder laten we de mogelijkheid open om te participeren in plannen van buurdorpen, wat weer mooi aansluit bij een belangrijk element van de Omgevingswet.

Om te voorkomen dat de Dorpsvisie niet of niet voldoende aandacht krijgt zal dit een vast agendapunt worden in de maandelijkse bestuursvergadering. In de algemene ledenvergadering zal verslag worden gedaan van de vorderingen van het afgelopen jaar en van de plannen voor het komende jaar.

Katlijk

Geografische ligging

Katlijk is met zijn 225 woningen en een kleine 600 inwoners een klein dorp te noemen.

Het is een rustig, en vooral ook een groen dorp. Een gezellig dorp, een dorp herkenbaar aan haar coulissen landschap en het open beeklandschap van de Tjonger, de Tjongervallei.

Katlijk is gelegen tussen Mildam, Bontebok en Nieuwehorne in de gemeente Heerenveen.

Feiten

Vroeger was Katlijk een echt boerendorp. Tegenwoordig woont men in Katlijk omdat het er prettig wonen is. Veel inwoners hebben dit ook aangegeven in onze enquête.

Het dorp kent nog maar weinig grote bedrijven, men heeft z'n werk tegenwoordig elders.

Van het totaal aantal woningen is 88% een koopwoning, de meeste woningen hebben grote tuinen met veel privacy. Wonen en werken zijn duidelijk gescheiden, met de huidige mobiliteit is dit geen probleem, maar dit heeft wel invloed op de verkeersstromen door het dorp. In het hoofdstuk Verkeer en Bereikbaarheid wordt daar verder op ingegaan.

Naast de bedrijven is een aantal jaren geleden ook de school uit het dorp verdwenen. Goed onderwijs en de bereikbaarheid ervan verdient de aandacht, net als huisvesting en mobiliteit van ouderen.

350 van de bijna 600 inwoners zijn ouder dan 45 jaar, 110 daarvan zijn ouder dan 65 jaar. Ouderen geven aan zo lang mogelijk in hun eigen dorp/woning te willen blijven wonen. Vanuit die gedachte is een aantal jaren terug Doarpshelp ontstaan, een groep vrijwilligers die zich wil inzetten voor de ouderen in het dorp, die in welke vorm dan ook hulp nodig hebben.

Gelukkig zien we tegenwoordig, en daar zal de nieuwe Omgevingswet in de toekomst ook een rol in spelen, dat er op het platteland wat meer mogelijkheden ontstaan voor kleinschalige bedrijvigheid in de vorm van bijv. winkels met streekproducten en het benutten van grote boerderijen voor kleinschalige woonvormen. De lokale overheid staat er open voor, het is aan de bewoners in hoeverre ze van de mogelijkheden gebruik wensen te maken.

Uitvoering

In de Dorpsvisie zijn geen grootse ambitieuze plannen opgenomen, er staan echter genoeg onderwerpen in die de komende jaren gerealiseerd kunnen of moeten worden. Het is goed om te zien dat er ook onderwerpen bij zijn die onze dorpsgrenzen overschrijden en waarbij samenwerking met andere dorpen, de gemeente en It Fryske Gea en Staatsbosbeheer noodzakelijk is.

De energiewerkgroep, samen met Mildam, is daar al een goed voorbeeld van, maar ook de wens die er al jaren ligt om het fietspad langs de Tjonger richting Mildam te realiseren of de wandelroute vanaf de Kiekenberg bij Oudehorne door te trekken naar het Katlijker Schar zal met meerdere partijen moeten worden opgepakt.

We hebben als inwoners van Katlijk aangegeven dat we best tevreden zijn over de omgeving waarin we wonen, maar die omgeving, het landschap en de natuur hebben wel het nodige onderhoud nodig. Organisaties als It Fryske Gea en SBB ontbreekt het vaak aan voldoende geld en tijd om het landschap volledig te kunnen onderhouden.

Samenwerking tussen deze organisaties enerzijds en de inwoners anderzijds zou een mooie uitdaging zijn. It Fryske Gea en SBB maken bijv. onderhoudsplannen die binnen een redelijke termijn zijn te realiseren en de werkzaamheden worden onder hun leiding door vrijwilligers uitgevoerd. Het zou de sociale samenhang tevens ten goede komen.

Waar het overleg met de instanties en organisaties veelal een taak van Plaatselijk Belang is, moet het uitwerken van de plannen en de eventuele zelfwerkzaamheid bij de inwoners vandaan komen, vaak door het vormen van een werkgroep.

Hierbij roepen we als bestuur van Plaatselijk Belang dan ook iedereen op om zelf initiatieven te gaan ontplooiën voor de onderwerpen die hem/haar aanspreken

Dit kan simpelweg door contact met het bestuur op te nemen. Als bestuur zullen we dan de vorming van een werkgroep actief gaan ondersteunen. Plaatselijk Belang heeft verder een regisserende, faciliterende en controlerende taak.

Omdat er in de Dorpsvisie geen sprake is van een vaste volgorde waarin iets gerealiseerd moet worden en waarbij ook een tijdlijn ontbreekt, staat het inwoners vrij om op elk willekeurig moment met een verzoek te komen een bepaald onderwerp op te pakken. Plaatselijk Belang gaat zich vervolgens oriënteren en beoordeelt wat er nodig is om e.e.a. te kunnen realiseren.

Samen kunnen we Katlijk de komende jaren nog mooier en leefbaarder maken.

Landschap, Natuur en Groen

Huidige situatie.

Katlijk is duidelijk herkenbaar aan zijn coulissenlandschap, maar is ook bekend om de Katlijker Heide, het Katlijker Schar en het niet minder belangrijke open landschap van de Tjongervallei. Aan de zuidzijde grenzend aan het Tjongerkanaal met een paar fraaie meanders die geïsoleerd in natuurterreinen liggen. Van oudsher een dorp met veel groen en natuurschoon, schitterende wandelpaden en unieke fiets- en ruitersporen en gelukkig nog weilanden met grazend vee.

Katlijk is een dorp met weinig landschapsontsierende elementen. Natuurterreinen die goed bereikbaar zijn en die (nog) voldoende rust bieden aan mens en dier. Een situatie die door de dorpsbewoners en recreanten als zeer waardevol wordt gewaardeerd. Veel inwoners van het dorp hebben juist om deze redenen voor deze woonomgeving gekozen.

Vanwege de Dorpsvisie en ontwikkelingen op regionaal gebied en het vormen van een omgevingsplan is het van belang bepaalde waarden en belangen te combineren met omliggende dorpen. De gemeente Heerenveen heeft inmiddels in de achterliggende tijd (2019) ons als dorpsbewoners in de gelegenheid gesteld te participeren in ophanden zijnde ontwikkelingen daar waar het gaat om landschap, natuur en groen. Bijeenkomsten worden nog steeds georganiseerd en er staan veel veranderingen te gebeuren vanwege de op handen zijnde in te voeren Omgevingswet. Voor ons als dorp en regio zeer interessant om hieraan in 2020 en volgende jaren deel te nemen.

Belangrijk hierbij is dat we behouden wat we nu al hebben.

In een eerder beschreven Dorpsvisie (2007-2017) wordt “ons” coulissenlandschap en verschillende natuurterreinen geroemd om de pracht en schoonheid en dat gewaakt dient te worden voor bedreiging daarvan. Inmiddels zijn er behoorlijke vorderingen gemaakt waarbij de indruk ontstaat dat er steeds meer 1 groot natuurterrein ontstaat. Verbindingspaden zorgen hiervoor en ook dat het gewenst is dat ingrepen in landschap, natuur of groen dienen dan ook proportioneel te zijn, passend in het bestaande beeld maar bovenal als een positieve aanvulling op de huidige situatie.

Het blijkt dat bijvoorbeeld de voor ons belangrijke partner It Fryske Gea ook afhankelijk is van bijvoorbeeld afstemming en samenwerking met It Wetterskip Fryslân qua waterstand. Doordat de aarde verwarmt stijgt de zeespiegel, een zorgelijke situatie. It Wetterskip beheert 169 kilometer dijken die Friesland beschermen tegen overstromingen. Deze dijken worden steeds verder verbeterd, in 1960 waren ze circa 3 ½ meter hoog, nu ruim 8 meter.

De kans op wateroverlast vanuit de Tjonger bij hevige regenval is met 1 % groter dan de overstromingskans uit zee, maar de gevolgen zullen beperkt zijn.

Katlijk ligt op een zandrug en zeker nabij de Katlikerheide is dat heel goed te zien vanwege een helling in lengterichting langs de Schoterlandseweg. Wellicht dat de boerderijnaam “De Heuvel” hieraan is ontleend.

Bij hoog water in de Tjonger dient de zandwinplaats in Mildam als waterberging. Dit is typisch een voorbeeld waarbij verder gekeken is dan enkel “de eigen” dorpsbelangen.

Dit geldt ook voor de gaswinning door het bedrijf Vermilion. In Mildam is een gascompressor-station en dat ligt aan de Tjonger.

Gaswinning is in algemene zin een mogelijke bedreiging voor de leefbaarheid in de omgeving (kijk maar naar wat er in Groningen gebeurt).

Echter Katlijk is voor een groot deel aangewezen als beschermd natuurgebied en valt onder de Wet Natuurbescherming die in 2021 zal opgaan in de Omgevingswet. De nieuwe wet beschermt de natuur op hetzelfde niveau als de huidige wet. Vanuit het bestuur volgen we alle ontwikkelingen rond de gaswinning nauwlettend.

Gewenste situatie

Anticiperen op de klimaatverandering is op dit onderdeel noodzakelijk. Er moet voor worden gewaakt dat in en rondom het dorp landschap ontsierende elementen worden gebouwd. Gedacht kan worden aan UMTS-masten, windmolens, recreatieparken. Ontwikkelingen op dit punt moeten op de voet worden gevolgd.

Wij als bestuur zijn er voor om een werkgroep op te richten die afspraken zal moeten maken wie, wanneer en op welke wijze aanvragen voor nieuw- of verbouw en milieuactiviteiten beoordeelt, zodra deze ter inzage worden gelegd. Daarnaast staat het elke burger vrij om bezwaar te maken tegen landschap ontsierende elementen.

De gemeente Heerenveen stelt haar inwoners in de gelegenheid middels bijeenkomsten om initiatieven te tonen en zelfs commissies (werkgroepen) op te richten die de activiteiten kunnen leiden niet enkel naar dorpsvisie maar ook naar regiovisie en omgevingsplan.

Een voorbeeld hiervan is inmiddels de bestaande Energiewerkgroep Mildam-Katlijk.

Er kunnen ook op andere gebieden werkgroepen opgericht worden. In de werkgroep dient een aantal leden te zitten die verstand van zaken heeft om op die manier een goede gesprekspartner te kunnen zijn. De werkgroep(en) zullen in opdracht van en onder verantwoordelijkheid van het bestuur van Plaatselijk Belang de werkzaamheden uitvoeren.

Onderhoud bossen

Er is duidelijk verschil in onderhoud tussen de bossen in beheer bij It Fryske Gea en Staatsbosbeheer. Tevens zien we dat het onderhoud aan de bossen in de afgelopen jaren is gewijzigd. De bossen van nu maken een slordige en rommelige indruk op de bewoners van Katlijk. Een situatie die de dorpsbewoners graag zien veranderen. Het veranderen is een proces van jaren. Een werkgroep zal eerst moeten inventariseren wat de wensen zijn van de bewoners om zodoende samen met de terreinbeheerders een plan van aanpak op te kunnen stellen. Het is misschien een idee om workshops te organiseren waarbij de bewoners jaarlijks een aantal (zater)dagen samen een opruimactie ondernemen (is ook goed voor de samenhang in het dorp).

Aanleg verbindingspaden

Op dit moment zijn er rondom het dorp verschillende "kleine" min of meer verschillende natuurterreinen middels verbindingspaden gekoppeld waardoor er inmiddels nagenoeg één groot natuurterrein is ontstaan. Een fietsverhuur kan een optie zijn om meer dagrecreanten van veraf aan te trekken om de omgeving per fiets te verkennen en van de natuur te genieten.

Integreren Schoterlandseweg in de natuur

De Schoterlandseweg, een bochtige provinciale weg in het dorp, past qua geluidsproductie van autoverkeer en snelheid niet in het dorp. Het is voor de natuur en recreatie van belang dat daar verandering in komt. Dit geldt als bijkomstigheid ook voor bedrijven die aan de Schoterlandseweg zijn gesitueerd en die gebaat zouden zijn om met zwaar materieel veiliger vanaf de bedrijfsterreinen de Schoterlandseweg op kunnen draaien.

Door het aanpassen van de snelheid van 80 naar 60 kilometer per uur zou meer integratie in de natuur mogelijk zijn. De provincie heeft voor de dieren lichtmasten weggehaald tussen de hm.palen 4.6 en 5.2 om de overgang van de natuur tussen de noord- en zuidzijde van de Schoterlandseweg in het donker als 1 geheel mogelijk te maken.

Ontwikkelen openluchttheater.

Tijdens de presentatie van het concept Dorpsvisie aan de dorpsbewoners werd de wens geuit om in of nabij het dorp een openluchttheater te ontwikkelen. Het openluchttheater kan gebruikt worden voor het opvoeren van toneelstukken, het luisteren naar een verhalenverteller enz. Het openluchttheater kan eventueel samen met het buurdorp Mildam worden ontwikkeld op een locatie op de grens van beide dorpen. Een openluchttheater zou een verrijking zijn voor beide dorpen.

Ecologie

De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn met de inwerkingtreding van de Flora en Faunawet (FFW) op 1 april 2002 en de Natuurbeschermingswet 1998 (NBW) op 1 oktober 2005 in de Nederlandse wet- en regelgeving verwerkt.

De Flora en Fauna Wet (FFW) is gericht op het beschermen en het behouden van de goede staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten en hun directe leefomgeving. Uitgangspunt hierbij is het zogenoemde 'nee, tenzij-principe'. Dit betekent dat werkzaamheden en dergelijke in beginsel niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hier op grond van een vrijstelling of ontheffing van worden afgeweken.

In de FFW is onder andere bepaald dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten te handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en fauna, gedwongen is dergelijk handelen na te laten of achterwege te laten. Dit voor zover dit in redelijkheid van hem/haar kan worden gevraagd. Diegene moet alle maatregelen nemen die in redelijkheid van hem kunnen worden gevraagd om die nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

Het landschap verandert. Het landschapsbeleidsplan geeft een 'wensbeeld' om de gewenste identiteit en herkenbaarheid van de verschillende landschapstypen te behouden en te versterken. Katlijk ligt in het landschapstype "woudontginning".

Toekomstige ontwikkelingen.

Het blijft lastig om in de toekomst te kijken. Als bewoners en als bestuur moeten we daarom de ontwikkelingen goed blijven volgen en daar waar we dat met elkaar nodig achten, er iets van gaan vinden. Zo lijkt het verstandig om de ontwikkelingen rond het vliegen met drones goed te blijven volgen. Nu nog is dit zeer beperkt (maar wel snel groeiend). Hier zullen we dus vinger aan de pols moeten houden om eventuele toekomstige overlast te voorkomen.

Met elkaar zullen we er voor moeten blijven zorgen dat ons landschap (zoveel mogelijk) behouden blijft.

Recreatie en Toerisme

Huidige situatie

Of het nu op de fiets, wandelend, sportend of op het paard is, veel mensen weten de omgeving van Katlijk te waarderen. Enerzijds zijn het de bossen van het Katlijker Schar en de Katlijker Heide, anderzijds zijn het de uitgestrekte landerijen van de Tjongervallei. Hoewel Katlijk maar één officieel recreatief fietspad heeft, het Imke Klaverpad, leent de omgeving zich uitstekend voor de fietsende recreant. Doordat grote delen van de natuurgebieden rondom Katlijk vrij toegankelijk zijn voor de recreant, komen ook de wandelaars, ruiters en sporters prima aan hun trekken.

Voorals in het weekend wordt er op grote schaal gerecreëerd in de bossen van het Katlijker Schar. De bossen aan de noordzijde van de Schoterlandseweg worden minder intensief bezocht. Dit geldt met name voor de Katlijker Heide omdat daar grote delen verboden gebied zijn. De laatste jaren zien we dat door de toename van het aantal mountainbikers in de bossen van Katlijk de zo gewaardeerde rust in gevaar komt.

Sinds enige jaren zien we ook een toename van mensen uit de omgeving van Oranjewoud. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de bouw van woningen in de nieuwbouwwijk Skoatterwâld. De verwachting is dat na voltooiing van de nieuwbouwwijk de druk op onze natuurterreinen verder toe zal nemen.

Los van de prachtige omgeving, de rust en ruimte heeft Katlijk op dit moment weinig voor de toerist te bieden. De klokkenstoel van ons dorp geniet landelijke bekendheid en is rond de kerstdagen een ware trekpleister met haar Sint Thomasluiden. Dit geldt ook voor de St. Thomaskerk.

Gewenste situatie

Het is de bedoeling dat de recreanten ook in de toekomst de omgeving van Katlijk blijven waarderen. Om dat te realiseren is het van belang dat er geen grote ingrijpende wijzigingen in de omgeving

doorgevoerd worden. Dit geldt voor zowel het landschap als voor de recreatieve voorzieningen in en rond ons dorp.

Door oplettend te blijven kunnen wij ervoor zorgen dat de wandelaars, ruiters, sporters en fietsers graag gebruik blijven maken van de eenvoudige voorzieningen die wij te bieden hebben.

Om de recreant aan te moedigen ons dorp te bezoeken, is het noodzakelijk dat er goede bewegwijzering onderhouden wordt. Daarnaast is het wenselijk om de site van Katlijk te “upgraden” met wandelroutes, fietsroutes en ruiterspaden. Wellicht is het mogelijk om in samenwerking met de VVV hiervoor brochures te ontwikkelen.

Het is duidelijk geworden dat er in Katlijk onvoldoende draagvlak is voor een grote camping of een nieuw bungalowpark. Recreëren bij de boer of particulier past beter bij ons dorp, mits het maar kleinschalig blijft. Door het recreëren bij de boer of bij particulier te promoten is de kans aanmerkelijk groter dat de agrarische bedrijven voor de toekomst behouden blijven en het recreëren in en rond ons dorp aantrekkelijk is en blijft. Op dit moment zijn er slechts enkele plekken in ons dorp waar een toerist kan overnachten. Voor de leefbaarheid van het dorp is het wenselijk dat daar meer mogelijkheid voor wordt geboden.

Daarnaast zijn er wensen bij de dorpsbewoners van Katlijk maar ook bij bewoners uit omliggende dorpen om het wandelpad vanaf de Kiekenberg bij Oudehorne door te trekken naar het Katlijker Schar.

Dit geldt ook voor de aanleg van een fietspad langs de Tjonger tussen de brug bij Mildam en het fietspad bij de Sluis te Oudehorne.

Naast de terreinbeheerders dient ook de gemeente Heerenveen bij deze plannen te worden betrokken.

Site van Katlijk

De site van Katlijk is een pronkstuk van het dorp. Hierin is op recreatie- en toerismegebied het aanbod van toerisme- en recreatie activiteiten te vinden.

Verkeer en Bereikbaarheid

Al jaren is het verkeer een aandachtspunt in Katlijk en in verschillende dorpsvisies 2000 en 2008 is dit opgenomen als actiepunten. Er zijn dan ook al verschillende goede acties geweest en hebben veranderingen plaats gevonden.

Na de briefkaartactie van mei 2019 hebben we weer het signaal gekregen dat dit een van de hoogst scorende aandachtspunt is en tevens wijzen de snelheidsmetingen die in de zomer van 2019 hebben plaatsgevonden in het dorp hierop.

Onder andere zijn de hoek Breedsingel, Kerkelaan, Bisschoplaan destijds aangepast en zijn er vluchtheuvels geplaatst bij de ingangen van de dorpskern waarbij de ingang vanaf de Breedsingel naar het dorp niet meegenomen is vanwege het destijds plan voor het verhoogde plateau op de driehoek. De Kerkelaan is hierbij nieuw in het groen gezet door de ontbrekende eiken weer te herplanten en beukenhaagjes te plaatsen.

Er zijn ook bloembakken geplaatst die zeer goed werken om het verkeer in snelheid te laten afnemen. Later zijn deze naar de ingangen van het dorp verplaatst met het totale dorpsvernieuwingsplan in gedachte waarbij de plateaus deze verkeers remmende maatregelen zouden overnemen. Deze maatregelen hebben echter nog niet plaatsgevonden en momenteel speelt de overweging dan om de bloembakken weer als snelheids beperkende maatregel in te zetten. Ze zijn onlangs nog mooi beplant voor een frisse uitstraling van het dorp.

Graag zouden we het dorp nog meer een dorpskarakter willen geven en de hierbij opgestelde dorpsvisies hiervoor weer als basis willen aanhouden. Het is nu na 20 jaar sinds de eerste dorpsvisie dan ook wel tijd hier een vervolg aan te geven. Hierbij zouden we dus de nog ontbrekende punten kunnen toevoegen zoals het handhaven van de 30 kilometer zone en het lang-gestreekte karakter van de dorpsse wegen.

Hierbij kan gedacht worden aan een optische versmalling van de wegen onder andere de Kerkelaan waarbij parkeer-haventjes en looppaden in de vorm van een stoep aan de westzijde zoals voorgesteld in het eerste dorpsvernieuwingsplan van 2001.

Hierbij zou ook het riool kunnen worden aangepakt wat ook al jaren op het verlanglijstje staat.

Ook bij alle kruisingen is het van belang om hier verhoogde plateaus aan te leggen. Dit betreft de kruising Houtlaan ,W.A. Nijenhuisweg en de kruising Kerkelaan, Breedsingel, Bisschoplaan.

Tevens verdient de W.A. Nijenhuisweg in zijn geheel aandacht en zou deze weg ook een meer dorpskarakter moeten krijgen om de 60 km zone tot zijn recht te laten komen.

Op de Breedsingel zouden, net als de W.A. Nijenhuisweg, plateaus en optische versmalling een goede oplossing kunnen bieden. Hierbij staat de leefbaarheid en veiligheid hoog in het vaandel.

Daarnaast willen we ook gaan onderzoeken of en hoe we de snelheid op de Schoterlandseweg (het stuk tussen Mildam en Nieuwehorne) kunnen gaan reduceren. Te vaak ontstaan hier onveilige situaties en zelfs ongelukken door de combinatie van de snelheid, overstekende dieren en vele uitritten.

De komende jaren is er dus nog meer dan genoeg te doen op het gebied van verkeersveiligheid. Het bestuur roept hierbij dan ook alle inwoners van Katlijk op om hier in gezamenlijkheid aan te gaan werken.

Sociale samenhang

Met Sociale samenhang bedoelen we de mate van contact die er is tussen de inwoners en de kwaliteit van samenleven met elkaar als inwoners van Katlijk. Meer concreet gaat het hierbij om het vergroten van het gevoel van saamhorigheid en het activeren van de bereidheid om als inwoner ook iets te willen doen voor het dorp.

Op dit moment zijn er al een aantal initiatieven in het dorp, zoals Doarpswurk en een initiatief om een AED-training te organiseren. Deze moeten we zeker behouden en waar mogelijk ook uitbreiden.

Belangrijk hierbij is dat we voldoende oog houden voor de oudere bewoners in het dorp. Hoe zorgen we er voor dat zij blijven betrokken bij de ontwikkelingen waarmee we te maken gaan krijgen.

Ook een belangrijke groep hierbij zijn de jongeren. Katlijk heeft steeds minder eigen voorzieningen (school of sport- of spelaccommodaties). Wat kunnen wij de jeugd binnen Katlijk blijven bieden?

Ook hier kiezen we er voor om geen concreet actieplan op te stellen, maar spreken we de intentie uit dat we de komende jaren ons actief bezig zullen gaan houden met initiatieven die bijdragen aan het vergroten van de sociale samenhang binnen Katlijk.

Te denken valt hierbij het huidige speelveld aan de Klepelslag. Je zou kunnen overwegen de speeltoestellen te verplaatsen naar het sportveld en de huidige locatie aan de Klepelslag, samen met de omwonenden, een nieuwe invulling te geven waar de omwonenden samen kunnen komen. Op deze manier centraliseer je de speelmogelijkheden voor de jeugd.

Cruciaal hierbij zijn voortrekkers. Mensen uit het dorp die een concrete actie / initiatief willen ontplooiën binnen het dorp. Het bestuur van Plaatselijk Belang zal zich de komende jaren gaan inzetten om zoveel mogelijk initiatieven (met bijbehorende voortrekker) opgestart te gaan krijgen. Vanuit het bestuur zullen wij deze initiatieven ondersteunen, zowel qua begeleiding richting de (gemeentelijke) instanties als wel het geven (of het regelen van) de eventueel benodigde financiële ondersteuning.

Te denken valt hierbij aan een initiatief om een kinderclub op te richten. Ook valt hierbij te denken aan het inrichten van een dorpskamer waarin dan vervolgens regelmatig kleinschalige initiatieven worden ontplooid (zoals bijv. het uitnodigen van een verhalenverteller of kamerorkest).

Vanuit het bestuur kunnen we de initiatiefnemer dan ondersteunen (ook financieel) en bijv. de communicatie regelen.

Het leefbaar houden van ons dorp realiseren we met elkaar !!!!!

Woningbouw en Woonvormen

Katlijk is bij uitstek een heel mooi “woon- & werkdorp”. Door de unieke ligging in het mooie landschap wordt Katlijk door zijn bewoners vooral gewaardeerd om de rust. Anno 2019 is het zo dat we voor (de meeste van) onze dagelijkse voorzieningen naar omliggende dorpen (en Heerenveen) moeten uitwijken. De enquête laat zien dat de meeste bewoners dit niet als storend ervaren. De meeste bewoners geven aan het belangrijk te vinden het huidige karakter van het dorp te behouden.

Van de 264 adressen die het dorp telt hebben er 207 een woonfunctie. Opvallend is dat op 21 adressen de woonfunctie en industrie functie worden gecombineerd. Op bungalowpark Oranjestins zijn verder 18 adressen met een logiesfunctie, terwijl de woningen toch vaak permanent worden bewoond.

Op dit moment zijn er ook geen (grote) plannen voor uitbreiding van het aantal woningen in Katlijk. De belangrijkste bouwactiviteiten vinden plaats in woningen die verkocht zijn en vervolgens door de nieuwe eigenaar worden opgeknapt. Op het eerste gezicht lijkt er dus geen vuiltje aan de lucht om ons mooie dorp de komende jaren zo te houden. Toch schuilen er een aantal risico's in de ontwikkelingen die we nu zien:

- Door het sluiten van de school zijn we als dorp minder aantrekkelijk geworden voor gezinnen met kleine kinderen.
- De vergrijzing zorgt ervoor dat we met elkaar steeds langer thuis (willen) blijven wonen. Er ontstaat de komende jaren dan ook in toenemende mate behoefte aan voorzieningen die dit ondersteunen (zoals kleinschalige woonvormen of ondersteunende voorzieningen). Deze zijn in Katlijk niet of niet voldoende aanwezig.
- Door het stijgen van de huizenprijzen ontstaat er een gebrek aan betaalbare woningen voor starters. We zien daarom dat de jeugd weg trekt uit het dorp en elders gaat wonen.
- De toenemende druk op duurzamer leven zal een impact krijgen op het omringende landschap en daarmee mogelijk ook op het karakter van ons dorp (zie ook bij het thema 'Duurzaamheid').

Deze (en andere ontwikkelingen) leggen druk op het behouden van de leefbaarheid van ons dorp. Met elkaar zullen we er voor moeten zorgen dat Katlijk een dorp blijft waar we met elkaar nog vele jaren zeer prettig kunnen blijven wonen.

Dat vraagt ook dat we met elkaar blijven nadenken over hoe we nu de leefbaarheid kunnen behouden en bij voorkeur kunnen vergroten. We zullen daarom met elkaar in gesprek moeten gaan over de beste manier om de geschetste risico's tegen te gaan.

Omdat niet iedereen dezelfde eisen, wensen en ideeën heeft, zal het bestuur van Plaatselijk Belang zich richten op het ondersteunen en faciliteren van het uitwerken van de initiatieven die ontstaan.

Ook hier komen we als bestuur dus niet met een lijst met nog uit te werken initiatieven, maar roepen wij u, als bewoner, op om samen met ons hierover mee te gaan denken.

Wat kunnen we met elkaar doen om de leefbaarheid in ons dorp te verbeteren zonder dat dit ten koste gaat van wat we nu koesteren, namelijk de rust en de ruimte?

Bedrijvigheid, Middenstand en Landbouw

Zoals in de inleiding ook al is aangegeven kent Katlijk weinig tot geen grote bedrijven meer in het dorp. Toch telt Katlijk 70 bedrijfsvestigingen.

Rond 1950 telde Katlijk nog een dertigtal boerenbedrijven, in de sector Landbouw/Bosbouw zijn daar nu nog 15 van over. Met 20 bedrijven is Zakelijke Dienstverlening op dit moment de grootste bedrijfstak.

De uitdaging waar we als dorp de komende jaren voor staan is het vinden van een juiste balans tussen wonen en werken. Het feit dat er steeds minder bedrijvigheid in het dorp aanwezig is, maakt dat we als

inwoners voor onze eigen zaken meer en meer aangewezen raken op de omliggende dorpen.

Om het karakter van ons dorp te behouden, moeten we er voor waken dat we al te grootschalige bedrijvigheid gaan aantrekken. We zullen de komende jaren vooral moeten kijken naar kleinschalige initiatieven en dan met name op het gebied van Zakelijke Dienstverlening en Recreatie.

Ten aanzien van de landbouw zullen we een goede balans moeten vinden tussen leefbaarheid en ecologie. Hoe zorgen we er voor dat de huidige landbouwactiviteiten ontplooid kunnen blijven worden terwijl we karakter van het huidige landschap blijven behouden.

Speciale aandacht zullen we moeten behouden voor zorgactiviteiten. Nu we steeds langer in onze eigen woning blijven wonen, wordt het dichtbij hebben (en houden) van zorg steeds belangrijker. Gegeven de omvang van ons dorp zal het lastig zijn om op eigen kracht initiatieven op dit vlak te ontplooiën. We zullen hiervoor dus ook in nauw contact moeten blijven met de ons omringende dorpen.

Ook belangrijk hierbij is dat we een infrastructuur (lees snel internet / glasvezel) realiseren die het (thuis)werken en initiatieven rond zorg op afstand beter mogelijk maakt

Het bestuur van Plaatselijk Belang stelt zich tot doel de initiatieven die ontplooid gaan worden zo goed mogelijk te begeleiden. We zien hierbij voor het bestuur voornamelijk een ondersteunende en (indien nodig) bemiddelende rol weg gelegd zowel richting de officiële instanties als wel richting de inwoners.

Duurzaamheid

Over het thema duurzaamheid is al veel gezegd en zal de komende jaren ook nog zeer regelmatig gesproken worden. Duurzaamheid is een heel breed begrip, maar in deze Dorpsvisie leggen we de focus op de energietransitie. De transitie van fossiele brandstof naar groene energie zal (uiteindelijk) op ons allemaal een impact hebben.

Daarnaast zien we dat de verandering van het klimaat ook een impact op onze leefomgeving begint te krijgen. Steeds droger wordende zomers en meer extreem weer maken dat we met elkaar moeten gaan nadenken over welke maatregelen we kunnen nemen om ons landschap te behouden.

De overheid zal hierbij de komende jaren een steeds grotere rol gaan spelen. De klimaatdoelstellingen die gerealiseerd moeten worden zullen uiteindelijk resulteren in targets die aan de dorpen en bewoners binnen de gemeente worden gesteld. Het is daarom van groot belang om voortdurend met de gemeente in gesprek te blijven over dit onderwerp.

Het belangrijkste vraagstuk hierbij is dan ook: Hoe zorgen we er met elkaar voor dat de uitdagingen die we gaan tegenkomen op dit gebied niet ten koste gaan van de leefbaarheid en het karakter van ons dorp?

We zullen er hierbij niet aan kunnen ontkomen dat we gaan nadenken over (al dan niet gezamenlijke) initiatieven op het gebied van groene energie. Uiteindelijk zal de gaskraan helemaal dichtgaan en dan moeten we als dorp in staat zijn om onze eigen energiebehoefte (zoveel mogelijk) zelf op te wekken.

Doordat initiatieven op dit vlak een impact hebben op de leefomgeving (denk aan zonneparken en windmolens), zijn dit onderwerpen die uiterst gevoelig kunnen liggen. Toch ontkomen we er niet aan om met elkaar hierover constructief in gesprek te gaan en te blijven. Alleen op deze manier kunnen we de juiste balans vinden tussen leefbaarheid en duurzaamheid.

Daarnaast is het van belang dat we de effecten die optreden door de klimaatverandering zo goed mogelijk het hoofd bieden. Hierbij is het van belang de juiste balans te vinden tussen de maatregelen die genomen zullen gaan worden (zoals het opvangen en bufferen van regenwater), de eisen die hieraan gesteld zullen gaan worden door de landbouw enerzijds en anderzijds het behouden van het recreatieve karakter van ons dorp.

Ook hier zal het bestuur van Plaatselijk Belang een faciliterende rol op zich nemen bij het gezamenlijk uitwerken van initiatieven die ontplooid zullen gaan worden. We zullen hierbij voortdurend de afstemming blijven zoeken met de gemeente, de omliggende dorpen en partijen als Staatsbosbeheer en het Fryske Gea.

Op dit moment is het bestuur van Plaatselijk Belang Katlijk vertegenwoordigd in de Energiewerkgroep Katlijk/Mildam. Deze werkgroep heeft zich tot doel gesteld de hele transitie zo goed mogelijk te begeleiden en de bewoners van beide dorpen hierin zo goed mogelijk te ondersteunen.

Ook voor dit onderwerp nodigt het bestuur alle inwoners van harte uit om deel te nemen aan deze discussie. Juist omdat dit onderwerp ons op termijn allemaal gaat raken, is het van groot belang om alle ideeën en initiatieven met elkaar te delen.

Slotwoord

Deze dorpsvisie is tot stand gekomen door veel gesprekken en overleg. Als bestuur hebben we getracht om in alle zorgvuldigheid alle punten die zijn aangedragen, mee te nemen in deze visie.

Verder benadrukken wij nog dat in de komende tijd op diverse terreinen sprake zal zijn van voortschrijdend inzicht en dus ook rekening gehouden moet worden met verandering van inzicht.

Deze Dorpsvisie is dan ook geen statisch eindproduct. Als er zich nieuwe ontwikkelingen voordoen zullen we daar als bestuur en bewoners daarop dan ook zeker inspelen en waar nodig met elkaar nieuwe acties formuleren.

Het zal dan ook duidelijk zijn dat na vaststelling van deze Dorpsvisie het werk zeker niet afgesloten is, maar dat het echte werk nu pas gaat beginnen. Wij menen dat deze Dorpsvisie voor zowel de inwoners van Katlijk, de gemeente en niet in mindere mate voor ons bestuur van Plaatselijk Belang duidelijke uitgangspunten biedt.

Het bestuur van Plaatselijk Belang wil tot slot iedereen die een bijdrage aan deze Dorpsvisie geleverd heeft hartelijk danken voor zijn of haar inspanningen. Zonder die inzet was dit stuk niet in deze vorm tot stand gekomen.

Het bestuur van Plaatselijk Belang Katlijk

